

fragtning af den forskjelligte Retsstilling af det Bøndergods, hvorom her er Spørgsmaal, som har foranlediget mig til at slutte mig til Fleertallets Forslag. Jeg troer virkelig, at Enhver, der har overseet Fortidens Begivenheder, saaledes som de fremgaae af Acterne, maa erkjende, at man staaer paa en forskjellig Retsgrund med Hensyn til det gamle Krongods og med Hensyn til det senere erhvervede Gods, og at der i selve denne forskjelligte Retsstilling ligger et Moment af yderste Vigtighed med Hensyn til Indholdet af nærværende Lov. Det er dog en ganske særegen Bei, man gaar i nærværende Lovforslag, for at udfinde, hvorledes Staten skal faae Fyldestgjørelse for sit Gods, at man beskikker visse Mænd, der, som det hedder, efter Billighed skulle udfinde en Fordebogsafgift, efter Billighed skulle udfinde en Indfæstning og igjennem disse Skjon over hvad der er billigt komme til et Resultat om det Bederlag, der skal tilkomme Statskassen. Denne særegne Bei at gaar paa, er det netop, der har sin historiske Grund i Henseende til det gamle Krongods, men den har ikke en lignende Hjemmel i Henseende til det senere erhvervede Gods, og jeg troer derfor, at Udvalgets Fleertal ikke har følt sig rammet af den Breidelse, den ærede Finanzminister har rettet imod det, som om man kun opfattede Historien i en ældre Periode og derimod oversaae de senere Begivenheder, Tiden har bragt; thi disse senere Begivenheder ere uden nogen Indflydelse paa det, hvorom her egentlig handles, nemlig at gaar den Bei, som Lovforslaget anviser, for at udfinde Bederlaget for Statskassen. Holde vi os til Res. 1ste Juli 1846, skulle vi jo netop ikke gaar denne Bei, hverken i Henseende til det gamle Krongods eller i Henseende til det nye Gods; saa skal der jo taxeres efter Værdien i Handel og Wandel, og af den Sum, som fremgaaer af en saadan Taxation, har Kongen i sin Tid indvilget i at ville eftergive en Dvotadeel. Nu forlade vi Res. 1ste Juli 1846; vi ville ikke længere taxere efter Prisene i Handel og Wandel; vi sætte istedetfor disse Taxationer, der knytte sig til Conjuncturerne paa den Tid, de foregaae, en Vurdering, som det hedder, efter Billighed, efter Taxatorernes subjective Skjon om hvad

de ansee for at være billigt; ad den Bei finder man da Fordebogsafgiften og Indfæstningen, og dette skal saa være Reglen for at bestemme Værdien. Det er altsaa ganske vist, at, holde vi os paa den nye Histories Grundvold, kunne vi ikke komme ind paa den Bei, som Lovforslaget anviser, en Bei, som i det Hele er meget betænkelig, fordi den overlader saa særdeles Meget til det subjective Skjon, og som, naar man vilde følge den i andre Forhold, da upaatvivelig ingenlunde kunde vinde Bisfald. Og, naar man da ikke desto mindre følger denne Bei i nærværende Lov, er det saa ikke fuldkommen berettiget, naar Udvalgets Fleertal har søgt en Berettigelse dertil, netop i, at denne Fremgangsmaade har historisk Hjemmel i Henseende til det gamle Krongods, men har i Sandhed ikke mindste historisk Hjemmel i Henseende til det senere erhvervede Gods? Men naar nu Udvalgets Fleertal i Overensstemmelse hermed staaer paa sin Formening om, at man bør indskrænke et Lovforslag af dette eiendommelige Indhold til de Eiendomme, for hvilke man kan finde en Besøielse for at gaar denne Bei i Fortidens Begivenheder, saa er det, som allerede yttret af den ærede Ordfører, ligesom ogsaa fra andre Sider, jo deraf ingenlunde nogen Følge, at Bønderne paa Statens øvrige Godser ikke skulde kunne møde en billig, ja en særdeles billig Behandling fra Statens Side. Det er jo aldeles ikke en Følge af, at man ikke anvender de Forstrifter, som nærværende Lov indeholder, paa dem, og, som det allerede er bemærket, staaer det jo i det ærede Ministeriums Magt at skaffe de Oplysninger, som man kunde ønske, for at see Forholdet fra forskjellige Sider i Henseende til de øvrige Godser, for at bedømme, hvad en Behandling efter dette Lovudkast Princip vil føre til, og paa den anden Side, hvad en Vurdering efter Handel og Wandel vil føre til, og, naar man da seer klarere i Forholdet med Hensyn til disse senere erhvervede Godser, da er jeg overbevist om, at Rigsdagen vil gaar Regjeringen imøde i Henseende til en billig Behandling ogsaa af Bønderne paa disse Godser. Men vi kunne ikke see klart i disse Forhold nu. Vi befinde os paa et Gebeet, hvor det efter Indholdet af Lovforslaget er uberegneligt, hvad